

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 316

מישיבת ועדת הכספים

יום ב', ב' בסיון התשמ"ו - 9.6.86, שעה 10.00

נ כ ח ר :

חברי הוועדה:

- א. שפירא - היו"ר
- י. ארידור
- י. ארצי
- מ. בר-און
- פ. גרופר
- ד. דנינו
- א. ויינשטיין
- י. כהן
- י. מצא
- ע. סולודר
- ע. עלי
- ש. עמר
- א. שלום
- ש. בן-שלמה
- ג. שפט
- ד. חיכון

- א. קרטנר - מזכיר הוועדה
- א. דמביץ - היועץ המשפטי לוועדה
- ס. אלחנני - יועצת כלכלית
- מ. איזנברג - קצרנית

מוזמנים:

- א. סר - החשב הכללי
- י. ברוך - הממונה על הכנסות המדינה
- י. רבינוביץ - נציב מס הכנסה
- א. יונס, ז. פלדמן, י. לייט, ג. שטון,
- ח. בן-דוד, ח. אברמסון - האוצר
- מ. קוק - משרד הכלכלה והתכנון
- צ. דורי - משרד התעסיה והמסחר
- ע. בלוס - האפוסטרופוס הכללי
- ז. אלמוג - מספנות ישראל
- א. קמין, א. רובינשטיין, א. בן-יקר, י. מרון,
- י. חיות, א. בן-אריה - מרכז הקבלנים
- ד. גילרמן, צ. עמית, א. מטרסו - לשכת המסחר
- ד. הלפרין - כלל
- י. זילבר, י. הדרי, ש. ברגרזון, פ. רובין,
- א. צחור - לשכת עורכי-הדין
- ב. מקלר, י. פיטר - המרכז החקלאי
- ב. רבינוביץ, ד. ילין, א. אליאב - חברת העובדים
- י. סטראוס, א. אבידור, מ. לוין - לשכת רואי חשבון
- א. סיברג, ח. גוטמן, ג. סומך - התאחדות התעשיינים
- מ. סלע, א. אברמוב, ע. פיטמן - חשבונאים ויועצי מס

(23.6.86 מוס' 1376)

1376

ע. סטיינברג, י. ארנון, ד. ספיר

סדר-היום:
 הצעות לסדר-היום של חברי הוועדה
 חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (הוראת טעה)
 תיקון והארכת חוקי, התשמ"ו-1986
 ערבות המדינה - מספנות ישראל

שינויים בחקצי המדינה
 ערבות מדינה לאקסי"ם | בנק להבטחת אשראי לבנק החקלאות
 צו מס הכנסה (פטור על ריבית) | הלוואה לבנק החקלאות בע"מ
 על-ידי בערבות אקסי"ם-בנק

הצעות לסדר-היום של חברי הוועדה

היו"ר א. ספיר:

אני פותח את הישיבה.
 הצעה לסדר-היום לחבר-הכנסת מצא.

י. מצא:

אינני רוצה להפריע למהלך הישיבה היום, אבל אני מבקש לזמן למחר
 אותה ועדה של משרדי האוצר והטיכון לענין הסיוע לענף הבנייה על-מנת שתדווח
 לנו על פעולתה. האסון שהתחולל מול עינינו, וההתמוטטות של הענף כאשר תיקרה,
 חלילה, זו תהיה מפולת טוטלית של המסק והכלכלה, וצריך לעצור את זה כמה
 שיותר מהר.

מונתה ועדה של משרד האוצר ומשרד הטיכון לספל בסיוע לענף הבנייה.
 והוטל עליך, אדוני היושב ראש, כיושב ראש הוועדה שתעקוב באמצעוננו, אם
 יש עיכוב לזרז את הדברים. אנו חשים שלא רק שיש עכוב, אלא מאומה לא זו,
 ובינתיים התאבדות.

אני מבקש לפתוח מחר את הישיבה בנושא זה.

היו"ר א. ספיר:

מחר אין ישיבה של הוועדה.

י. מצא:

אם כך, ביום ד' נפתח את הישיבה בדיווח של מר רן חקלאי מה קורה
 בתחום הסיוע לענף הבנייה.

היו"ר א. ספיר:

אני מברך את חבר-הכנסת דן תיכון עם טובו משליחות בארצות-הברית.
 הצעה לסדר-היום לחבר-הכנסת דן תיכון.

ד. תיכון:

אדוני היושב ראש, מונחת לפנינו בקשה לסיוע לסולל-כונה ולקופת-חולים.
 אחמול קנתה קופת חולים, הנמצאת במצוקה כספית גדולה ונחתיבה למכור נכסים,
 בניין בירוסלים בסווי של 1,2 מליון דולר.

מ. בר-און:

מניין אתה יודע?

ד. תיכון:

הבנין הוא בנין מעוז בירוסלים.

י. ארידור:

זה בסדר, לפני שבוע אישרנו להם סיוע.

ד. תיכון:

אותו דבר לגבי סולל-בונה. סולל-בונה רכשה את המגרש עליו ממוקם המוסך של עיריית ירושלים בסכום של 2,5 מליון דולר.

אני אינני מבין מה קורה. בעת שאנו נקראים למשמעת תקציבית עליונה, וביצוע התכנית הכלכלית כנראה נחקל בקשיים, ואנו נאלצים לייעד כספים כסיוע למוסדות אלה - הללו עושים בכסף הזה כבתוך שלהם.

אני מבקש שהדברים יועברו מייד לאוצר. אם הדברים נכונים, אני אציע לצרף דירקטור למוסדות אלה, כדי שדברים כאלה לא יקרו.

י. ארצי:

במסגרת המאבקים בין משרד האוצר ובין משרד החינוך והתרבות, התבטרו שטרד האוצר הקטין את ההקצבות למוסדות תרבות ואמנות, ומוסדות אלה לא יהיו מסוגלים לשלם מסכורות. אם יש מאבקים בין משרדים, אין מקצצים 49 מליון דולר ביום אחד, ואם צריך לקצץ, אי אפשר לעשות זאת על חשבון אנשים עובדים.

לכן אני מבקש להזמין את הממונה על אגף החקציבים, מר פוגל, שיסביר לנו מדוע נעשים מעשים כאלה וכיצד אפשר לשים קץ להם.

ע. סולודר:

לפני שבוע העליתי את נושא השתלוח הכבד בישראל בעקבות המקרה של מסדה לב. הבקר נתבטרו שעל אף הודעתו של שר הבריאות, השתלוח כבד עדיין אינן מבוצעות בארץ. ובינתיים שוטנה לוי עלולה בכל יום לסיים את חייה. ביקשתי שהענין יבורר. לדעתי, צריך לדאוג להקמת קרן למקרים כאלה במשרד הבריאות, כדי שלא כל חולה, חיו יהיו תלויים במגבית צבורית לכיסוי הוצאות הכרוכות בהשתלוח כבד בחו"ל.

ד. תיכון:

אדוני היושב ראש, הנושא שיטריד אותנו בחחום התקציב הוא נושא פרויקט הלבאי.

היו"ר א. שפירא:

על-פי בקשת יורב ראש ועדת החוץ והבטחון, חבר-הכנסת אבא אבן, אני עומד לכנס ישיבה מסותפת של ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון.

י. מצא:

החלטה זו קבלנו לפני שנה.

היו"ר א. שפירא:

היה דיון על פרויקט הלבאי במסגרת הדיון על תקציב הבטחון.

ד. תיכון:

סימן האלה לגבי פרויקט הלבאי הולך וגדל. נדמה לי שהמיסוד בארצות-הברית החליט לשים קץ לפרויקט זה, וכאן בארץ עדיין אין מבינים את המעורבות הדברים.

לכן חייב לעשות אם תקדים את הדיון בנושא, ואם אפשר להזמין את הסגיר האמריקאי המעיר לנו הערות בנושא, זה היה מוסיף לדיון.

ד. דנינו:

הקרע בין חילונים ובין דתיים הולך ומעמיק. בבית-טסט בא הדבר לידי ביטוי בבית-הספר של החינוך הממלכתי-הדתי שם הילדים לומדים על

הרצפה, ואני חושב שזה דבר חמור מאד, וגורם לפיצול ביחסים בין דתיים וחילוניים. אני הייתי מציע להזמין לדיון בנושא זה את נציג משרד החינוך והתרבות, כי לא יתנן שראש רשות מקומית יתעלם ממאות ילדים.

היו"ר א. שפירא:

אנו עוברים לנושא המרכזי של יטיבה זו:
חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (הוראת טעה) (תיקון והארכת תוקף), החשמ"ו-1986.

והיום נשמע משלחות של ארגונים וגופים המבקשים להביא לפנינו הערותיהם והסגותיהם לחוק זה. אני מבין שנמצאות אתנו המשלחות של התאחדות התעשיינים, התאחדות המלואנים, מרכז הקבלנים, לשכת המסחר, חברת העובדים, לשכת עורכי הדין ולשכת רואי חשבון.

בדרך כלל כאשר באוח מספר משלחות, שומעים חברי המשלחות את הדברים הנאמרים. היות והזמן דחוק, אני מבקש שלא לחזור על הדברים.

בשם התאחדות התעשיינים יציג את הנושא מר סיברג.

מ. בר-און:

ההסתדרות לא הוזמנה?

היו"ר א. שפירא:

נמצאת כאן משלחת של חברת העובדים.

מ. בר-און:

כאשר דנו בחוק שטיינברג, ההסתדרות הייתה לה עמדה הפוכה מזו של חברת העובדים.

י. סיברג:

אדוני היושב ראש, אני אשתדל להיות קצר ומתומצח. הגטנו תזכיר ואני רוצה להזכיר שמונח לפניכם גם התזכיר של לשכת התיאום, שמכסה את כל הדברים, ואני מציע שלו תקדיסו יותר זמן מאשר לאחרים, כי אנו חומכים בו, והגטנו תזכיר נפרד כי רצינו לחדד בשם התעשייה מספר ניואנסים.

אדוני היושב ראש, החקיקה שאתם דנים בה עכשו, היא חשובה מאד. מאחר ואנו נמצאים בחודש יוני, אמצע שנת הכספים, חשוב לסיים חקיקה זו מייד, כדי שלא נתעורר עוד פעם עם חוק מסי רוואקטיבי, כי הוא יחוקק לקראת סוף שנת המס. רוב הסעיפים בחוק זה הם סעיפים חשובים. היו עליהם דיונים מוקדמים עם מינהל הכנסות המדינה ונציבות מס הכנסה, ולרוב הסעיפים אנו מסכימים. ולדעתנו אפשר וצריך לסיים מהר חקיקת חוק זה.

יש לנו מספר הערות הנובעות ממצבה הכללי של התעשייה, ואנו מבקשים שתקחו אותן לתשומת לבכם. אני אשתדל להעיר מספר הערות, אולי העיקריות שבהן, ואחר-כך רואה החשבון גד סומך, יפרס את הדברים.

לדעתנו, נושא חשוב שאינו נותן לתעשייה לעבוד ואינו מאפשר לתעשייה להיקיע ולהביא לצמיחה כלכלית, הוא נושא הפחת. למרות שנושא זה אינו חלק מהחוק המוצע, אנו מבקשים להביאו לדיון במסגרת החוק המוצע. אנו מציעים כי יוכנס תיקון בטיעורי הפחת ותיקבע סקאלה של פחת שתנוע בין 3 ל-4 שנים על ציוד תעשייתי, על-פי קריטריונים שאנו מוכנים להציע לוועדה.

ג. סומך:

הנקודה החשובה ביותר שאנו רואים במבנה החוק היא צורת ההתאמה למדד המחירים לצרכן. כתוצאה משיעור האינפלציה בשנה שעברה טעלה על שיעור הפיחות של הדולר, נוצר עיוות גדול לגבי עסקים שמימון הפעילות שלהם הוא מטבע חוץ. כתוצאה מכך נוצרת חבות מס מיידית בסנת 1985 ועלולה להיות גם בסנת 1986. חוסר האיזון הזה יוצר בעייה לכל עסק בדרישת מס שאינה מתאזנת בחוקי המס. לא היתה כוונה כזאת. למעשה אי אפשר היה לחזות שיהיה פער בין הדולר והמדד.

יש לנו הצעה לפתרון הבעייה, וההצעה היא שתוספת הכנסה בשל ההפרש בין הדולר למדד, תחייב במס בשנים הבאות, כפי שהיה בחוק עד 1985.

פתרון שני, שלא בהכרח מתקשר עם הראשון, אבל הוא עשוי להיות נכון הוא - העלאת שיעורי הפחת שיאזן את הפערים בין הדולר ובין המדד.

נושא נוסף - התאמת מלאים. מכיוון שהמלאי הוא כלי שאינו מתואם אוטומטית לעליית המחירים, נוצר לכאורה תהליך, שיש בו דחיית מס על-ידי רכישת מלאים. זו היתה תופעה נכונה בשנות האינפלציה הגבוהה. הנסיון בשנה האחרונה לא הראה שיש דחיית מס גדולה. אבל הסיכון הנובע מכך הוא גדול. אנו מציעים לפטט את התהליך, על-ידי ויתור על הדבר הזה שהוא איננו מסמעותי, כי הטפתו על ההכנסה החייבת בתקופה של אינפלציה-יורדת היא מזערית או כמעט ואינה קיימת.

נושא נוסף - ההפרש הריאלי. אם ניסום רכש ניירות ערך, והם לא עלו כעליית המדד, והם אינם נכס קבוע, נוצרת חבות מס לא הגיונית אשר מחייחסת לפער בין עליית המדד לעליית מחיר המילוח בשוק. פער זה ניתן לקיצוץ רק כנגד הכנסה מניירות ערך בשנים הבאות. אנו חושבים שנוצר כאן תהליך מעוות שיחייב עסקים לשחק בניירות ערך, כדי לקבל את הסכומים החזרה.

אנו מבקשים, לא לגבי דבר אחר, אלא רק לגבי ניירות ערך שהם מלוות ממסלתיים, שבסנת 1985 לא עשו מלוא עליית המדד, וכך נוצר ההפרש, שהפרש זה אפשר יהיה לקצוץ נגד כל מקור הכנסה אחר ב-1986. למעשה זו כאילו הלוואה למדינת ישראל. זה כסף שהיה בידי מדינת ישראל, ואם אגרות החוב הללו לא הדביקו את עליית המדד - - -

א. ויינסטיין:

זה מוצע גם לגבי המניות הבנקאות שבהסדר?

ג. סומך:

לגבי קרנות נאמנות איננו מבקשים זאת. אנו מבקשים זאת לגבי הנסוים.

הנסיון האישי שלי מראה, שעסק שנתקע באמצע השנה עם אגרות חוב שלא הדביקו עליית המדד, עלה לו הדבר ב-3 מליון דולר בכס-פלו, והוא אינו יודע מתי יקבל זאת.

נושא נוסף - שיעור ההגנה להון העצמי הוא 70% כאשר היתרה עוברת לשנה הבאה. את החסם הזה אנו מבקשים להעלות ל-100%. זה מיישר את המערכת וזה מונע עיוותים.

הנושא האחרון-חביב, זו הרביית הבלתי-מוכרת לצרכי מס. לפני חמט שנים, כדי לזרז את הניסומים ולמנוע עיוותים, נקבע, שריבית לצרכי מס אינה מוכרת כהוצאה. חקיקה זו נשארה בלי שינוי. למרות שחוקי המס מאזנים את מערכת היחסים בין הניסום ובין מערכת המס, נוצר עיוות אחד. תהליך זה יוצר מקרים שיש בהם מסוי כפול. מה שאנחנו מבקשים הוא להכיר בהוצאת ריבית לצרכי מס כהוצאה מוכרת, מה עוד שתיקון מס' 69 הטיל ריבית ריאלית של 12% על פיגור בתשלומים. אם זה "פנרטי". לפחות לגבי ה"פנרטי" יש לתח

הריבית לצרכי מס.

בר-און:

גם את הריבית וגם את ההצמדה?

סומך:

שניהם. אין בזה עיוות, לא נגרם נזק למס.

שלום:

אחה מדבר על ריבית על פיגורים?

סומך:

על היחרה, לא על הקנסות.

בר-און:

אמרת שכאילו זה מקוּוּז, אם אדם מעכב את התשלום.

סומך:

זוּק המיסוי בתנאי אינפלציה אומר, שאם היתה לך ריבית מוכרת, היא זכת ללא מוכרת, אם היו לך נכסים קבועים. מינהל הכנסות המדינה היה מעוניין גבייה חתומה, אבל כיוון שהחקיקה באה באחור, נוצרו מצבים ששיעורי המס בפלים עקב הריבית. בוא נקבע ריבית של 20%.

ארצי:

האם זה לא יעודד אי-תשלום מס?

סומך:

לא. היום יש ויכוח עם נציבות המס על גמר שומות. הרצון לגמור שומות וס יותר גדול, כי היום הריבית יותר קטנה מהמס אתה מקבל 1000 שקל, הריבית א 990 שקל; וזה נושא שבנפשם של אנשים. זה יקל על המערכת אפטר למצוא הפנרטי לזרז את הנשומים לשלם. אבל אם הריבית תהיה מוכרת כל המערכות וסטו. אין בהצעה זו שום דבר שרוצים להנחות ממשהו. בתזכיר של לטכת התיאום דוגמאות איזה עיוותים גדולים זה יוצר בתשלום כפל מס. אנחנו איננו רוצים פל מס. אין סיבה שיטלמו פעמיים אותו מס.

ו"ר א. שפירא:

חודה למר סומך.

רשות הדיבור למר גילרמן.

גילרמן:

אני רוצה לפתוח בברכה ליושב ראש הוועדה על פתיחת עסק חדש, שהוא רק מסחרי אלא גם שירותי, ואני חושב שהוא מסקף את החברה שלך.

אדוני היושב ראש, רבותי חברי הכנסת, חלק גדול מהנושאים המהותיים סעיפים שאנו חלוקים עליהם, הוסבר בצורה מקיפה על-ידי מר טיברג ועל-ידי סומך. אני אבקש ממר סטראוס לדבר על 2-3 סעיפים שלא נגעו בהם.

אני רוצה להציג את ההיבט הרחב, למה אנחנו חושבים שצריך לעשות כל מן כדי למנוע עיוותים ולהוציא את העיוותים הקיימים בחוק. חוק זה חוקק נאי אינפלציה מפלצתית במדינת ישראל. הוא חוקק כדי למנוע עיוותים שהיו ימים בסנים קודמות. כולנו הופענו לפני ועדה נכבדה זו ולפני הממונה

על הכנסות המדינה, מר ברוך, ונציב מס הכנסה מר רבינוביץ, והבענו את חששותינו מפני החוק למיסוי בתנאי אינפלציה. אין ספק שהסיעונים שמענו מהצד השני, שבאינפלציה של מאות אחוזים לשנה צריך לעשות משהו, היו חברות שלא שילמו וצריך לגבות את המס, קשה היה להתמודד אתם, והסכמנו לחוק למרות שידענו שיש בו עיוותים שלמגזר העסקי קשה לעמוד בהם.

היום אנו נמצאים במצב שונה. כולנו היינו שותפים לאחד המבצעים היפים של כלכלה מודרנית, תוך קרבנות וקטיים גדולים שנגרמו למגזר העסקי. היתה הקפאת מחירים, סער החליפין כלפי הדולר הקופא והאינפלציה נבלמה. והנה יש לפנינו חוק שחוקק לחקופה שונה ומעגנים בו עיוותים, שאולי אפשר היה לחיות אתם לפני שנה, אבל היום אין אפשרות לעמוד בהם.

הוועדה הזאת צריכה להכיר בעובדה, שקרה משהו במסך הישראלי. אני הייתי מצפה ממסדר האוצר שיגיש לוועדת הכספים הצעת חוק המביאה בחשבון מה שקרה במסך, לוקחת בחשבון את המכות הקשות שניחתו על המגזר העסקי הן בגלל הגדלת הריבית והן בגלל הקפאת המחירים. אני חייב לציין, שדו"ח בנק ישראל הוא יותר חמור מאשר דו"ח ועדת-בייסקי, כי בניגוד למה שקרה לגבי המניות הבנקאיות, לגבי המגזר העסקי אין הסדר, והאנשים סבלו קשות הן בחעטיה והן בסירותים.

אני הייתי מצפה שאותם עיוותים הקיימים היום בחוק, יוצאו מהחוק, ולו רק מתוך התחשבות במה שקרה ומתוך רצון להקל על המגזר העסקי. יש בחוק כמה דברים שמבחינת אוצר המדינה אינם מטמעותיים, אבל עלולים להיות הרסניים למגזר העסקי.

י. שטראוס:

אני אשתדל להיות קצר ולהתרכז באותם דברים, כפי שנאמרו על-ידי מר גילרמן. מה שיש בכוונת המסלחת של רואי החשבון לומר, לא ייאמר עכשו. אחרי הטעה 11.00 תופיע מסלחת של רואי החשבון.

הנקודה העיקרית שעליה יש לשים דגש מיוחד מבחינת העובדה שהאינפלציה נבלמה היא הנקודה של המלאים. אחד הדברים הייחודיים של ועדת סטינברג היה, שהיא חשפה לעין כל, שבתקופה של אינפלציה חריפה, הנושא של מלאי יכול היה לשמש מקלס-מס. אין ספק שבתקופת אינפלציה גבוהה, מי שמחזיק מלאי ורושם את המלאי הנוצא, למרות שהוא מוריד מהכנסות אחרות את ערך המלאי, הוא מפיק יתרונות. ואם הוא מחזיק מספיק מלאי, הוא יכול להרוויח.

זה נכון בתקופה של אינפלציה של מאות אחוזים בשנה. זה אינו נכון בתקופה של אינפלציה נמוכה. זה אינו נכון לגבי הערכת מלאי בדולרים, כי מלאי סמומן בדולרים, סער הדולר לגביו הוא אותו סער דולר שהיה ביולי 1985. ומי שרשאי להעריך את המלאי שלו בדולרים, לא צריך לעשות תיאום מלאי.

נושא תיאום המלאי יש לו קשר לנושא התאומים לגבי לקוחות וספקים, סעיפים 4-5 לחוק. בשים לב לעובדה שהאינפלציה בחדשים האחרונים היתה נמוכה, הסעיפים של החוק היו נכונים, אבל היו חלקיים. גם לפני שנה הם לא ביטאו את כל המערכת, אבל הם בטאו דברים שיחסית קל לעשות את החישוב לגביהם.

יש לנו 5 סיסות חלופיות לחישוב ערך המלאי. ואין לנח טבעל עסק לא יתחיל לבדוק כל אחת מהסיטות החלופיות, כדי לראות מה הכי טובה, כאשר המדד שלה ב-5% והדולר לא שלה. ובסופה של כל העבודה הזאת, יתברר שאין מה להציג. הדבר יחייב מאות אלפי שעות עבודה למסך של עריכת חישובים אלטרנטיביים, והוא לא יביא לחוספת מס. זה הדבר שנאמר עליו: אין הצער שווה בנוק המלך.

כל מה שאמרחי עד עכשו אינו מופיע בבלו-פרינט. בבלו-פרינט מוצעים שינויים בעלי אופי טכני בענין הערכת מלאי. נאמר שמי שבחר בשיטה אחת, לא יוכל לחזור בו מבחירתו שלוש שנים. בהחלט אפ"ר להבין את רצון האוצר שהאנשים יבחרו בחלופה הנוחה להם, אבל בתנאי אי-הוודאות/וחוסר היציבות במסק, אינך יכול לבקש מהנסוס: תחייב שלוש שנים לא תחזור בך מהשיטה. נזכור שכל החוק היה לסנה אחת. לא העזנו לחשוב על החוק מעבר לסנה. היום אנו מדברים על הארכתו. חוק המיסוי האינפלציוני היה לסנה אבל הוא חוקק ב-1984, אחורה ל-1982. במלים אחרות, גם האוצר וגם הכנסת חשו תחושה של אי-שקט ואי-ודאות, אלא, שלהבדיל מהכנסת שיכולה לחוקק חוק בחוקף רטרואקטיבי, שום איש שבחר בחלופה אחת, לא יוכל לחזור בו לאחר שנה או שנתיים, אם יחברר טענה מקח טעות. הטענה שישקול דבריו ומעשיו מראש היא נכונה בתנאי שאפשר לשקול את העחיד, אבל לא בטעה שהמטכיל בעת ההיא, הוא מי שיודע לחזות את העבר. וזה היה המצב בשנים 1982, 1983, 1984, 1985 כאשר המומחיות היתה לטער מה יהיה לגבי השנים שחלפו.

אם ייעשה דבר לגבי תיאום מלאי, צריך לעשות זאת גם לגבי התאמת המקדמות. מלכתחילה היתה שיטה חלקית. אבל זה לא מעטי בשים לב לעובדה שאנו מציעים שזה לא יהיה קיים יותר.

נושא אחר הוא - הפסד ריאלי. מה זה הפסד ריאלי? השקעתי במכונה וכאשר מכרתי אותה, נתגלה לי שהמחיר שנתקבל, לאחר ניכוי הפחת, אינו מכסה עליית המדד. אם אני מוכר מכונה כזאת בהפסד, לפי השיטה שהיתה קיימת בשנות המס 1982, 1983, 1984, מי שמכר נכס קבוע ולא השיג את המדד, הבינו ששללו לו הגנה על ההון, ויזן היה מקבל את ההפסד הריאלי. ברגע שהופכים את החוק לחוק של קבע, - כאשר החוק לא היה חוק קבע לא רצו להכנס לכל הדקויות - יש חובה ליח את הדעת על כך. אנו מציעים לעשות מיהו בדומה למה שהיה בסעיף 8 לחוק הקודם; כלומר, כאשר נמכר נכס קבוע ששימש בעסק במחיר שלאחר הפחת אינו מכסה עליית המדד, ונוצר הפסד ריאלי, חינתן אפשרות לקזז את ההפסד או בשנה אחת או במספר שנים, לפי שיטה שתיקבע.

מ. בר-און:

אם אתה מציע שיאופטר לעבור מחלופה לחלופה, אתה מציע שזה יהיה רטרואקטיבי?

י. ישראל:

אני מציע לבטל כל החלופות לגבי שנת המס 1985, כי אחרי כל החלופות יהיה הפרט קטן או לא יהיה הפרט בכלל.

כאשר יש אופציה דולרית, אנחנו היינו רוצים ברירה נוספת ואנו מפרטים אותה בתזכיר. כמו שיש גופים מסויימים, אלה שיש להם השקעת חוץ דולרית, הרשאים לעשות את החישוב הדולרי, אנו מציעים שהאלטרנטיבה הדולרית תיעשה לגבי כל מי שיש לו עודף התחייבויות על נכסים קבועים בערכים דולרים, כאשר ההשקעה בנכס היא דולרית לא מחוץ לישראל.

כאשר תלינו את ההצעה הזאת, הממונה על הכנסות המדינה, מר ברוך זרק חסובה, שאם חוגש לו הצעה, הוא יהיה מוכן לשקול. אנחנו רוצים להזכיר את ההצעה, כדי שלא יאמר שפתאום ירדנו מהסמים הכחולים עם נוסחה שאף פעם לא עלתה.

ב. הבינוביץ:

אדוני היושב ראש, אני לא אאריך, אבל ברשותכם, אני רוצה לחזור על נקודה אחת שעמד עליה מר טיברג, הפחת, שיעורי הפחת. הוא אמר שזה אינו נוגע לחוק, ואני חושב שזה נוגע לחוק. אתם עומדים לאשר הארכת חוק שנחקק

בשנה שעברה, וכאשר הוא נחקק בשנה שעברה, אחת הבקורות שלנו הייתה, שעל-ידי הפיכת ציוד מנכס בלתי-מוגן לנכס מוגן, מורידים תמריץ שהיה קיים להשקעות במגזר היצרני. באותה הזמנות בוטלה הנחת מס בחוק עידוד התעסיה (מסים) שאישרה פחת מואץ.

הפחת המואץ לא מקטין מס, אלא רק דוחה תשלום המס. המס המגיע מהחברה יכולט. הפחת המואץ בשנים הראשונות מאפשר למפעל לדחות תשלום המס בשנים הראשונות. באווירה הנוכחית בכלכלה הישראלית, כאשר הסיוע הממסלתי להשקעות מצטמצם, כאשר אי-הודאות גדולה, זו אחת הדרכים האלגנטיות ביותר, ולכן החיוניות ביותר, לעודד השקעות. אני חושב שאין פה ויכוח שההשקעות חיינה היסוד לצמיחה בעתיד.

מאחר ובסופו של דבר מס הכנסה יהיה שותף ב-61% מההכנסות של ההשקעות, הוא יכול להיות שותף בהשקעות על-ידי פחת מואץ, על-ידי כך שיהיו סיעורי פחת יותר גבוהים מאלה המופיעים היום בתקנות שהם 10%-15%.

אני חושב שזה שייך לחוק וחשוב שתתנו את הדעת על כך אגב אישור הארכת החוק.

א. שלום:

על איזה פחת אתה מדבר?

ג. רבינוביץ:

אם חיתך פחת של 50%, בשנחים החברה תפחת ובשנים שלאחר מכן, תהיינה לה הכנסות והיא תשלם מס. יש תזכיר שלנו בנושא. אני מתאר לי שיהיה מיכניזם כמו ועדת ששנה, ואנו מוכנים לעזור לה.

נושא אחר שאני רוצה להזכיר והוא לא הוזכר הוא נושא המקדמות שהניסומים מטלמים למס הכנסה, והן אינן מתואמות למדד עד סוף השנה, והן מקדמות מופרזות. במקרה כזה הנסום מפסיד, וזה תמריץ שלילי, זה תמריץ שלא לשלם מקדמות גדולות.

מ. בר-און:

זה מתואם בסוף השנה.

ג. רבינוביץ:

אם שילמת בראשית השנה מקדמה ובסוף השנה התברר, שהיתה גדולה מדי, לא מתאמים, נוחנים בתמורה לזה ניכוי מיוחד של 2.5%. מצד שני נוחנים ניכוי שהוא ארביטררי. הרבה יותר צודק לבטל את הניכוי ולתאם את המקדמות. מן הראוי שתהיה סימטריה, כי בכיוון ההפוך כן מצמידים.

ביום שכתבנו את החזכיר לא היינו ערים לכך שהעברתם תקנות על ריבית רעיונית, לפי סעיף 3(י) לפקודה.

היו"ר א. שפירא:

זה היה בהסכמה.

ג. רבינוביץ:

זה נודע לי אחמול.

היו"ר א. שפירא:

"כור" הייתה מעורבת.

י. בן:

אבל התקנות הן רק לסנת המס 1985, ואנו עומדים באמצע שנת 1986, ושוב בלי תקנות.

היו"ר א. שפירא:

אנחנו קבענו שתוקף התקנות מ-1985 ואילך.

י. בן:

מנוסח התקנות עולה שהתקנות הן לשנה.

י. רבינוביץ:

הודענו לוועדה, שהאוצר מבטיח שאותן תקנות תהיינה גם בשנת המס 1986.

י. בן:

המצב החוקי הוא, שעדיין אין תקנות.

היו"ר א. שפירא:

רשות הדיבור לנציג התאחדות המלונות, מר פדרמן.

מ. פדרמן:

אנו חברים בלשכת התיאום ואנו סומכים ידינו על התזכיר שהוגש על-ידי לשכת התיאום. יש שלוש נקודות שהגטנו בתזכיר נפרד, והייתי רוצה להאיר אותן ולהעיר עליהן:

נקודה אחת - הכרה בהפסד של נכס קבוע. מה שנאמר על-ידי מר שטראוס לגבי מכונה על אחת כמה וכמה נכון לגבי מלון. היום, במספר שבו נתון ענף המלונאות - - -

היו"ר א. שפירא:

אולי תגיד מלה על המטבר?

מ. פדרמן:

אומר בסוף דברי.

במספר שהענף נתון בו עכסו בפעם הראשונה מזה שנים, יש עסקות של מכירת בתי מלון ולקניית בתי מלון. המצב האבסורדי הוא, שאותם יזמים-מסקיעים שבליח ברירה, על מנת להציל את עצמם, מוכרים חלק מהנכסים שלהם, נמצאים במצב שההפסד שלהם אינו מוכר. דובר על המצב הקשה של חלק מהיזמים בענף הבנייה. גם על ענף המלונאות עובר מסבר. ב-1985/86 אותם יזמים שמכרו נכס בהפסד, לא היה להם ממה לקזז את ההפסד. זה מצב אקוטי.

הנקודה השנייה - אנחנו חושבים שענף המלונאות, שברובו פועל בדולרים, הנהלת החשבונות שלו בדולרים, כל סקרי הרווחיות והכדאיות נעשים בדולרים, והוא מתנהל עובדתי בדולרים - המחירים בו בדולרים - מגיעה לו האופציה לנהל בחנאים מסויימים את הנהלת החשבונות בדולרים, כמו למפעלים תעשייתיים. הבאנו דרישה זו בפני מינהל הכנסות המדינה ולא נענינו. ובהצעת התיקון שמונחת לפניכם, אופציה זו ניתנת לספנות ותעופה. אנחנו חושבים שיהיה יותר נוח לצרף אותנו לספנות ולא לתעסיה. נראה לנו שמסקיעים זרים, ויש כאלה כמו האדון לואיס מאילת, צריכה להיות להם האופציה לנהל את ספריהם בדולרים.

הנקודה השלישית - במאי לפני שנה הופעתי כאן לפני הוועדה כאשר נדון חוק שטיינברג ודברתי על נוקא הפחת לענף המלונאות. אני בקסתי שטיעורי הפחת למלונאות ילכו בד בבד עם החוק. הופעתי לפני הוועדה והסברתי, ובידי קטע מהפרוטוקול, והממונה על הכנסות המדינה, מר ברוך שאל, האם נסחפק ב-16% פחת על מפעל מאוטר.

אני רוצה להסביר את הרקע. בחוק המיסוי בתנאי אינפלציה, ענף המלונאות היה זכאי ל-20%, קבעו 4% אבל לא יותר מ-20%.

קריאה:

רק על מבנה.

מ. פדרמן:

נכון. אני אמרתי, שלדעתנו אם לתעטיה יש 16%, אנחנו נסתפק ב-16%.
 התוצאה; רבותי חברי הכנסת, היא שלתעטיה הסאירו 16%, וזה מוצדק, ואתם
 סומעים שהם אומרים שזה לא מספיק, ולגבינו נעשה ניסוח כזה שהסאיר לנו 8%.
 בספטמבר שנה שעברה כתבתי מכתב ליושב ראש הוועדה ולשר האוצר, עם
 העתק למר ברוך, שאנחנו הוטעינו.

ד. תיכון:

אני אינני מבין מה שאחה אומר. ועדת הכספים איטרה לכם פחת?

מ. פדרמן:

אינני יכול להגיד שאיטרה 16%, אני יכול להגיד שבחדר הזה - ואני
 פונה לזכרון ולהגינות של חברי הכנסת - היה קונצנזוס על 16%. אבל עשו
 פה חרגיל והפנו אותנו לחוק המנדטורי ואמרו: ארבע מנות של החוק המנדטורי.
 בחוק המנדטורי יש 2%, 4 מנות הן 8%. והתוצאה היא שמפעל מאוטר שבשנות
 המס 1982, 1983, 1984 היה לו 20% פחת, באופן חד-צדדי פתאומי פתאום הורד
 לו הפחת ל-8%.

כפי שאמרתי כתבתי מכתב ליושב ראש ועדת הכספים עם העתק לשר האוצר
 ולא קבלתי עליו תשובה. היחה לנו שיחה עם מר ברוך, ולא נענינו. אני חשבתי
 שזו טעות, ואני פניתי למר ברוך ושאלתי אם יש פה אי-הבנה ומר ברוך אמר:
 איך אי-הבנה.

י. ברוך:

אחה מוכן לחקן, שקבלת ממני תשובה בעל-פה, לא בכתב?

מ. פדרמן:

לא קבלתי תשובה מיושב ראש הוועדה. ומהאוצר.

היו"ר א. ספירא:

אנחנו קבלנו תשובה מהאוצר, שהתשובה הועברה אליכם.

ד. תיכון:

על נושא זה היה ויכוח גדול בוועדה. אני מבקש שיבדקו את הפרוטוקולים
 של הוועדה, כדי לראות מה איטרה הוועדה בנושא הפחת לבתי מלון.

מ. פדרמן:

אני רוצה לרענן זכרונכם לגבי הפחת לענף המלונאות. ענף המלונאות
 ב-1982-1984 היה זכאי כמפעל מאוטר ל-16% פחת למבנה ו-32% לציוד.

היו"ר א. ספירא:

היה לכם פחת של 32%?

מ. פדרמן:

לא, היה לנו פחת של 20% על המבנה ו-25% על ציוד.

ד. תיכון:

לא היחה מגבלה שהורידה סער הפחות?

מ. פדרמן:

בשנים 1982 עד 1984 היה לנו פחת בסיעור 20% על המבנה ו-25%
 על ציוד. בשנת המס שעברה, מיולי 1985, הורדנו לגבי מבנה מ-20% ל-8%
 ומ-25% ל-16%. כי זו מכפלה של סיעורי הפחת הסונים לסוגי הציוד הסונים.

היו"ר א. שפירא:

מה הסיעור לתעטיה?

מ. פדרמן:

לתעטיה יש 16% ולמבנים במלונאות 8%.

היו"ר א. שפירא:

לתעטיה יש 8%.

מ. פדרמן:

16% יש לתעטיה. אדוני היושב ראש, אני טוכן לדברי יירשמו בפרוטוקול וייבדקו. עטינו על כך עבודה רצינית. חוק שטיינברג, שבו הוטעינו, נבע מכך שבעצם החזירו אותנו לסיעורי הפחת המנדטורים, שהם משנת 1940 והם 4% פחת על מבנה תעטיה ו-2% על מבנה מלון. בחוק עידוד התעטיה יש מכפלה של 4. לכן הפחת למבנה תעטיה הוא 4% כפול 4=16%, והיות ולמלונאות הפחת לפי הסיעור המנדטורי הוא 2%, סיעור זה של 2% כפול 4=8%.

אני טוב טוען שאינני חושב ש-16% פחת לתעטיה זה יותר מדי. אבל בתעטיה נושא המבנה הוא פחות מסמעותי מאשר במלונאות. שמעתם גם את מר טיברג וגם את מר בן שבצדק טוענים, שלצורך השקעה וצמיחה כדאי אולי לחמץ בדבר שהוא מקדמה או הלוואה ולא הפסד מס. אם מדברים על צמיחה, זו אחת הדרכים היעילות ביותר לקדם צמיחה.

ע. עלי:

בתעטיה הפחת חשוב יותר.

מ. פדרמן:

ואתה חושב שכאשר אין מסקיעים במבנה של מלון זו לא בעייה? אני יכול להראות לך מלונות שלא השקיעו במבנים והם שווים רבע מערכת.

לגבי מפעל מאושר על המבנה אנו מציעים 5% בלבד. לגבי ציוד אנו מבקשים 16% למפעל לא מאושר ו-32% לחקופת המפעל המאושר.

היו"ר א. שפירא:

אני ישנתי במלון ואני יודע מה זו תעטיה. אי אפשר להשוות מבנה של מלון למבנה של מפעל. בתעטיה יש ציוד והציוד עובד ללא הפסקה. אי אפשר לטפל במבנה שיש בו ציוד שעובד 24 שעות. מבנה של מלון ישראלי - - -

ד. תיכון:

אחה לא היית במלון ישראלי.

היו"ר א. שפירא:

הייתי.

מ. פדרמן:

עכשו אני בדילמה, כי אני יכול להציג את הסיעון של בחי-המלון שעובדים 24 שעות ביממה, ואני יכול להציג את הסיעון של התעטיה, אבל היות ומר טיברג יושב כאן, אינני מדבר על התעטיה.

אני חושב שפחת של 5% על מבנה בחקופת ההסבות, אינו מוגזם, ופחת של 16% לציוד, אינו מוגזם.

אני מתמצת את בקשתי: אנו מבקשים ללמוד היטב את ההצעות שהגטנו בחזכירנו ולהחשב בהן, ואם לא לשפר, לפחות להחזיר לנו מה שהיה מוסכם מצדכם, כולל הממונה על הכנסות המדינה, כאשר ישב בחדר זה; לאחר מכן, בבנין

שממול למשכן הכנסת, הוא שינה דעתו, אבל בחדר הזה היה קונצנזוס על שיעורי הפחת שאמרחי.

אני יכול להתלות באילן שנכנס עכשו לחדר הוועדה, מר עוזי שטיינברג. נדמה לי שבוועדת-שטיינברג סיעוני הפחת שלנו נתקבלו. ומר שטיינברג אמר לי שההמלצה שלהם שלא להכנס לנושא הפחת, אבל להמליץ מאחורי הקלעים בפני האוצר, כללה פחות או יותר את בקשתינו.

היו"ר א. שפירא:

תודה למר פדרמן.
ועתה נשמע את נציג מטלחת החקלאים, מר מקלר.

ב. מקלר:

אדוני היושב ראש, חברי ועדת הכספים,

עד עכשו עסקנו בחוק שטיינברג, כאשר אני מזכיר לכולנו שדברנו על ניסומים שהם תאגידיים, שחלות עליהם הולאות פרק ב' לחוק. זו שיטה שחלק מהאנשים חושבים שהיא מסובכת, ועל-מנת שתהיה מפורטת מציעים אותה בצורה דומה לחוק המיסוי בתנאי אינפלציה ב-1982-1984. עכשו בואו נעשה "סוויץ" ונדבר על סעיפים 16-17-18 בחוק שטיינברג, שדנים בשיטת התיאום החלקי. אנחנו נמצאים אצל ניסומים שרשאים לנהל את הספרים בשיטה החד-צדדית ולגביהם הונהגה שיטת התיאום החלקי, ואפשר לומר שחסרה טיפת מחשבה שתבסס את שיטת התיאום החלקי על הנחות מציאותיות. בחוק המיסוי בתנאי אינפלציה, בשיטת התיאום החלקי שבה הנסום מדווח על ההכנסות, הוא יכול לקבל בתחילת השנה או בסוף השנה, זה לא מעניין, יש לו תיאום חלקי. בחוק המיסוי האינפלציוני ניסומים שחל עליהם התיאום החלקי קבלו פחת מתואם לסוף השנה, ואז היה חוזר הפחת בסוף השנה וההוצאות וההכנסות נעשות במהלך השנה. הגענו לחוק שטיינברג או חוק תיאומים בשל אינפלציה, ואז בנושא הפחת החליטו שתיאום הפחת לא יהיה עד סוף השנה. ב-99 מהמקרים זה אינו מוצדק, ואז אמרו: בואו וניקח חצי האינפלציה. לדעתי, חצי האינפלציה זה לא הדבר הנכון שצריך לקחת. מדוע? כי ההנחה היחידה הנכונה היא שזרם החקבולים מתואם עם האינפלציה. ואז תיאום הפחת צריך להיות מתואם עם האינפלציה. מה קורה במציאות? כאשר קצב האינפלציה גבוה, הנסום נהנה. אבל כאשר קצב האינפלציה יורד - וזה היה ב-1985 - הנסום נפגע בצורה מסמעותית, כאשר הוא מקבל ב-1985 פחת על 3 החדשים הראשונים של הפעילות. והמוטג של אינפלציה ממוצעת, לא אני המצאתי לצרכי הדיון. המדד הממוצע מחפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

י. רבינוביץ:

ההצעה הראשונה שלנו בהוראת הסעה היתה מה שמבקש מר בועז מקלר, אבל לפי בקשתו שלו, חיקנו את זה, כי היו צפיות לאינפלציה גבוהה.

ב. מקלר:

אינני חושב שיש תיאום יותר הגיוני מזה לגבי החקלאים, מכיוון שיש גידולים עונתיים שההכנסה מהם מתקבלת בטווח של חודש או מספר חדשים, ולפעמים בסוף השנה.

לגבי ענף הפרחים, אנחנו מבקשים שהם יקבלו את הפחת המתואם עד סוף השנה או חודש לפני סוף השנה, כאשר תקופות ההנבה וההכנסה ידועות.

היו"ר א. שפירא:

רבותי, המטלחת שהציגו את הנושא שלהן, אינן חייבות להסאר.

ד. תיכונן:

אדוני היושב ראש, אני מבקש שיהיה ברור, שזו שמיעה ראשונה ולאחר שנלמד את הנושא, יוזמנו המשלחות פעם נוספת.

ב. מקלר:

הנושא השני הקטור בתיאום חלקי הוא, שבשיטת התיאום אנחנו אמנם מקבלים תיאום חלקי לאינפלציה אבל מצד אחר אני מקבל תיאום עבור ההון העצמי שהשקעתי במלאי, ובצדק, אבל מצד שני נשללת ממני הריבית, כולל ריבית ריאלית, שכל כולה ביטוי של האינפלציה. מה שקורה הוא, שעבור זה שאני מקבל תיאום אינפלציוני, שוללים ממני ריבית. זה דבר אחד.

דבר שני הוא הזיכוי של מרכיב הריבית הריאלית בסך כל הריבית. כאשר היה חוק המיסוי האינפלציוני חשבו שהאינפלציה תהיה 100%, ואז קבעו ש-20% מהריבית הם ריבית ריאלית. חוק התיאומים בתנאי אינפלציה במקרה של נכסים קבועים נותן פחת מסוערך ושולל את הריבית האינפלציונית שמימנה את המכונות והציוד, שלא ישלול את הריבית הריאלית שהיום היא 20% ולפי הערכתי שיעור זה אינו עונה על הריבית הריאלית.

מ. בר-און:

כמה צריך להיות השיעור לפי דעתך?

ג. מקלר:

אם יקבע שיעור של 25%, נדמה לי שזה יוצא 30% מסך כל הפרטי ההצמדה והריבית.

הנושא האחרון שאני מעלה במסגרת הנושא של נשום פרק ג' הוא נושא ההפסדים. בסקטור שלנו אנו עדים לתנודות. יש לנו הפסדים בחקלאות. במידה וההפסדים מקובלים על פקיד השומה, איננו רואים סיבה שלא יתואמו. הפחת מחואם. אנו מציעים לחאם הפסדים ומולם לשלול הוצאות הפרטי הצמדה מול הניכוי בשל מלאי.

לגבי נשום שחלות עליו הוראות פרק ב', הבעיה העיקרית שאני רוצה להעלות היא ההחשבות הריאלית לגבי המס. חוק שטיינברג עוסק בהרחבה בתיאום ההכנסה החייבת במונחי שקל בסוף שנת המס, אבל להתחשבות לגבי המס, לא ניתנה הדעת. יש לנו הרבה נשומים שחלות עליהן הוראות פרק ב' ואנו מבקשים שבמידה והחוק קובע שההכנסה החייבת תחשב במונחי השקל בסוף השנה, גם נקודות המס ונקודות הזיכוי יחושבו במונחים של סוף שנת המס, אחרת נוצרת שחיקה גדולה וחטלומי המס עולים הרבה מעבר לאלה שנקבעו בחוק.

הזכיר א. שפירא:

תודה למר מקלר.

ועתה נשמע את נציג מרכז הקבלנים, מר רובינסטיין.

א. רובינסטיין:

אדוני היושב ראש, חברי הכנסת, אנחנו חברים בלשכת התיאום ואנו מצטרפים להערות של לשכת התיאום.

על מצב הבניה כולכם יודעים, קוראים ושומעים, וכל מה שאומר על מצב הענף אולי יגרע מהמצב בו הוא נמצא בפועל. לכן אני רק מבקש להפנות תשומת לבכם למצב הענף, ולא אדבר עליו.

בקטר לבקשות שהגשנו למינהל הכנסות המדינה, חלק מהן נענה ואנו מודים על כך למינהל הכנסות המדינה. אבל החעוררו כמה בעיות בעת יישום החוק שלא היינו ערים להן בזמן החקיקה.

נושא הבנייה להשכרה מועלה על שפתותיו של כל אחד וכולם רוצים
ראו לעזור לבנייה להכרה.

ד. תיכון:

לא רוצים לעזור.

א. רובינסטיין:

לפחות בדיבור רוצים לעזור. ואני מדבר על בנייה להשכרה לא רק
למגורים אלא גם לתעשייה, אבל כל חוק חדש שיוצא פוגע באופן החמור ביותר
בנושא הבנייה להשכרה. אני רוצה לתת שתי דוגמאות:

סעיף 7(ה)(2) של הוראת השעה אומר, שהניכוי המועבר אצל קבלנים
יחולק על יחידות עבודה, ובהגדרה של יחידות עבודה נמצא גם נכס הון ואז
אני נעט על נכס זה שלוש פעמים: פעם אחת גורעים לי מההון כל חודש, כי זה
נכס קבוע; פעם שניה דורשים להעמיס עליו ריבית; פעם שלישית אומרים לי,
שאם יש לי ניכוי מועבר, אעמיס אותו גם על נכס הון, מבלי שיהיה כולל
לנכוחו, כי לפי חוק מס שבח מקרקעין, הוצאה זו אינה מוכרת.
אני בטוח שזו טעות, ועל כן יש להוציא את הבנינים להשכרה או מתוך
ההגדרה של יחידות עבודה או מסעיף 7(ה)(2), בכדי שלא תהיה העמסה פי 3.

מ. בר-און:

מדובר בנכס גמור?

א. רובינסטיין:

לא, בנכס בחקופת הבנייה.

י. כהן:

בבנים בנינים להשכרה?

א. רובינסטיין:

אני מדבר על מבנים להשכרה גם לתעשייה.

סעיף 11 להוראת השעה בא להחליף סעיף 21 לחוק המיסוי בחנאי
אינפלציה, ובסעיף 21 נאמר במפורש שהוצאות ריבית על נכס הון בחקופת
ההקמה, תהיה מותרת בניכוי, וגם הריבית לפי סעיף 18ד'. מסום מה בסעיף 11
המסוי סעיף 18ד' מתוך הנחה שכל המקרקעין חדלו להיות נכס מוגן, כאשר
בנינים להשכרה הם נכס מוגן קבוע. אני בטוח שזו דיתה טעות.

לכן אנו מבקשים לחקן - - -

ד. תיכון:

לא היתה טעות.

א. רובינסטיין:

היתה כוונה להעמיס פי 3?

ד. תיכון:

כן.

א. רובינסטיין:

אני חושב שזו טעות.

הנקודה האחרונה שאני מבקש להעלות - שערך קרקע מסנת 1974. אני
חוזר על כך כי יש כמה אנשים - ואני חושב שהם בודדים - שנפגעו בנקודה זו
והובטח להם שבנינים שיוצלו תוך 4 שנים, ינתן להם עבורם ניכוי. גזלו
מהם שנה ויש אנשים שעלולים להגיע לפשיטת רגל בגלל העניין הזה.

היו"ר א. שפירא:

אני מודה למר רובינשטיין.

מר בן-יקר ממרכז הקבלנים מבקש להוסיף על דברי מר רובינשטיין.

א. בן-יקר:

אינני יודע כיצד לפתוח דברי, האם לומר שאני שמח שהדיון היום בוועדת הכספיה התחיל בקול זעקה של חברי הוועדה לזרוז את הסיוע לקבלנים ולענף הבנייה או להצטרף על המצב אליו הגיע הענף. אני הופעתי לפני שנה בוועדה זו והגדרתי את המצב בענף הבנייה כמצב קריטי. אז התמסתי במונח זה לגבי העיוותים בחוקי המיסוי. היום אני יכול לומר, שהעיוותים בחוקי המסוי והמצב מכבידים על הכיס-פלו של ענף הבניה, כי יש עיוותים בפקודת מס הכנסה ובחוקי מס הכנסה הגורמים לחטלום מס על הכנסות שלא היו ולא נבראו. אנחנו צריכים לעסוק יום יום בבעיות נזילות כדי להסלים דירות של דיירים ולשלם מסים על רווחים שלא היו או על הפסדים שהיו ולא הוכרו. היות ובדיונים בשנה שעברה הייתה התקדמות בנושא של הפסדים בלתי-מוכרים מעבודות מחמשכות ו-50% מעבודה באילת, והיות והיום ברור שאנו מפסידים מעבודות אלו, אנו מבקשים להכניס סימטריה ולהתחיל להכיר בהפסדים החל ב-25%, כי מצב של רווח מעל ל-25% אינו קיים. יש הפסדים. הקבלנים ממס מפסידים.

נקודה נוספת - הובטח לנו שייבדק הנושא של קיזוז הכנסות מריבית בהוצאות ריבית, וירחיבו את המוסדות שמוחר להם לנכות הכנסות ריבית מהוצאות ריבית על-ידי פרסום צו או תקנות של שר האוצר.

היום קבלן שעובד בסביל סולל-בונה, בגלל קטיי הנזילות של סולל-בונה, הוא מקבל ממנו גם הוצאות ריבית. ואם הוא שליח להשרד לפני שהוא מגיע לפקיד שומה, בשלב הראשון הוא מוסיף את ההכנסות מריבית להכנסות מעבודה, והוא לא יכול לקזז את ההכנסה מריבית מהוצאות הריבית שהיו לו בגלל חוסר הנזילות של נוחן העבודה.

אלה שני התיקונים שאנו מבקשים להכניס לחוק.

היו"ר א. שפירא:

תודה למר בן-יקר. ועתה נשמע את מר דב ספיר.

ד. ספיר:

אנחנו מופיעים כאן כמי שהיו חברי ועדת שטינברג ומרגישים שנגרמה חקלה בגללנו והיינו רוצים לתקן את הנזק שנגרם, ואיננו מייצגים שום סקטור.

התיקון העיקרי או החשוב שעשתה הוועדה לעומת החוק בתנאי

אינפלציה היה שהפכה ציוד ומלאי לנכסים מוגנים. כחוצאה מכך מרבית החברות, בתעשייה בעיקר וגם חברות אחרות, הפכו להיות בעלות עודף נכסים על הון עצמי, ויש להן סכום מוסף או תוספת הכנסה המחושבים על עודף הנכסים על ההון העצמי כפול עליית המדד.

כאשר פורסם דו"ח הוועדה לא הובא בחשבון שהדולר ייעצר. מאז יולי 1985 ועד היום נעצר הדולר, והתיאומים ערוכים לפי המדד. יוצא מכך שמפעל תעשייתי שלא עשה דבר, רק קנה ציוד ולא הרוויח ולא הפסיד, צריך לשלם מס על אותה אי-עשיה בסכומים שפורטו בתזכיר.

היו"ר א. שפירא:

מתי נכתב התזכיר?

ד. ספיר:

התזכיר אל יושב ראש הוועדה הוא מתאריך במאי 1986.

מפעל כזה שקנה ציוד ב-1 ביולי 1985, תהיה לו תוספת הכנסה של 293 שקלים חדשים על כל מליון שקלים חדשים שקנתה, כלומר תוספת של 30%, אם שנת הכספים שלה . אנו טוענים שהוועדה לא ראתה אפשרות שהדולר עומד והמדד רץ. לכן ההמלצה יל מידוד לפי המדד.

היו"ר א. ספיר:

כאשר זה היה בתקופתו של חבר-הכנסת ארידור כשר האוצר, אמרו שזה נורא, ואמרו שזה לא יקרה יותר.

י. ארידור:

בדו"ח בנק ישראל לסנת 1985, בעמ' 61 כתוב: "תכנית החירום לייצוב המסך שונה מהתכניות הקודמות להדברת האינפלציה גהציבה לה למטרה את בלימת התהליכים האינפלציוניים ואת שיפור מאזן התשלומים בו-זמנית. ההתייחסות לטער החליפין במסגרת התכנית היא מפנה בתפיסה שהטפיעה על המדיניות הכלכלית מראשית שנות השבעים. על-פי גיטה זו, פיחות נומינלי היה המכשיר המרכזי להקטנת עודף הייבוא. לפיכך רווחה הטענה, כי כל שימוש בטערי החליפין כאמצעי מדיניות לעצירת האינפלציה ירע את מאזן התשלומים. ולכן לפני האסת הפיחות יש להביא לירידת האינפלציה באמצעות הפחתת עודפי הביקוש במסך. תפיסה זו התעלמה מן העובדה, שבמסך פ תוח אין קטר יסיר והדוק בין עודפי ביקוש לאינפלציה, אך יש קטר כזה בינה לבין פיחות".

זו ציטטה מדו"ח בנק ישראל. מחברי הדו"ח לא זכרומתי הציעו לטנות את התפיסה.

ד. ספיר:

אנו אומרים שהרעיון למדד הכל לפי המדד, בנוי על ההנחה שהוכחה כמוטעית בשנה זו, שכל ציוד שומר על ערכו. אם יש הקפאת מחירים והתעסיין יכול למכור לייצוא על-פי סער הדולר ובארץ הקפאה, ערך הציוד אינו שומר על ערכו בערך מדדי, אלא רק בערך דולרי. לא יתכן שמפעל כזה יסלם מס על שום דבר, אם מימן את הנכסים שלו בהלוואה דולרית.

לכן אנו מציעים שתינתן אפשרות לנטומים לבחור בין תיאום לפי המדד ובין תיאום לפי הדולר. אם יבחר לפי הדולר, לא יחול עליו מס רעיוני או מס על העדר רווחים. על-מנת שלא יתמרן בין האפשרויות מטנה לשנה, אנו הצענו שמי יבחר בדולר, יהיה חייב לתאם על-פי הדולר שלוש שנים, כדי שלא יוכל לנצל עליית מדד.

גם בחוק יש אופציה לגבי נוסא המלאי, כאשר הצענו לתאם מלאי לערכים ריאליים, אמרנו שיוכל הנכוס לבחור בין תיאום למדד ובין תיאום לדולר.

היו"ר א. ספיר:

בארצות-הברית, אדם שלקח הלוואה בדולרים, והיתה תקופה שלקח הלוואה במרקים, מה קורה לגביו כאשר יש חיסוף?

י. סטראוס:

בארצות-הברית הטיסה היא: לפי הנמוך ביניהם. בארצות-הברית הוא אינו צריך להעריך מעבר לעלויות במונחי דולר. אם המרק עלה, הוא לא מוכרח לחסף.

י. רבינוביץ:

לא מדובר על מלאי, מדובר על ציוד.

ז. ספיר:

ציוד צריך להעריך לפי שווינו לעסק. עסק שמוכר במחיר מוקפא בדולרים, או מייצא, שווינו אינו יותר מאשר שווינו בדולרים.

קריאה:

רק כאשר פרעח - - -

ד. חיכון:

בארצות-הברית עושים עכשו רפורמה במס.

ד. ספיר:

כתוצאה מהסנוי המחמעותי בחוק, שנבע מההצעה שלנו של הערכת הציוד והמלאי כנכסים מוגנים, וגם כתוצאה מעצירת האינפלציה, המס שהעסיינים עומדים לילם לסנת 1985 הוא כבד מאד. והנשומים עדיין אינם יודעים - כי הסנה לא נגמרה - את עצמת כובד המס הזה.

לכן כאשר אנו מציעים לתת אופציה לנשומים לוגם על-פי המדד או הדולר, אנחנו איננו מייצגים סקטור מסויים, אנחנו מציעים לחקן תקלה.

היו"ר א. שפירא:

מה היה קורה עם הציוד אם האינפלציה היחה אפס והוא לקח הלוואה דולרית?

ד. ספיר:

לא היה נוצר מס.

י. ברוך:

הוא לקח הלוואה דולרית 1000 דולר, הוא מוציא 800 דולר, באפס אינפלציה הוא מרוויח 200.

י. רבינוביץ:

אם הדולר היה יורד, מה היה קורה?

היו"ר א. שפירא:

התעטיה צריכה לעבוד על מזל, שאם קורה דבר כזה, תוכל לעמוד. אם אתה קונה מכונה ב-500,000 דולר, עוד לא התחלת לעבוד עליה, אתה רוצה למכור אותה, לא וקבל 500,000 דולר אלא רק 250,000 דולר. אני יכול לספר מנסיוני, שמכונה שעולה בגרמניה 3 מליון מרק, ונמכרה לחברה באירלנד שבהגיע המכונה פסטה את הרגל, אני קניתי ב-800,000-750,000 דולר.

ד. הלפרין:

היום רווח פיננסי מהסוג הזה, כאשר יש תיסוף ולא פיחות, אני חושב שלפי החוק לא יהיה חייב במס, מהסיבה המעניינת, שהפרטי שער שייכים למישור הרעיוני אבל בהגדרה המחוקק לא חשב שיהיו הפרטי שער בכיוון ההפוך.

י. ברוך:

נחפטר על 50%.

י. רבינוביץ:

במקום 52%, זה יהיה 50%.

ד. ספיר:

היו ויכוחים רבים עד שהסכימו להרחיב את בסיס המס בצורה הרחבה של מלאי וציוד. יחד עם זאת אמרנו שאם מרחיבים את בסיס המס, יש מקום להוריד את שיעורי המס, כי רצינו שכולם ישלמו על בסיס הכנסה נכון. המלצות הוועדה

בנושא זה היו ברורות. מה יעשה המחוקק בהוראת השעה - הוא אימץ את ההמלצות של הוועדה בסיס המס, אבל לא אימץ את הסעיף של הפחתת שיעורי המס. ואנחנו שומעים על מגמות של המחוקק ללכת לקראת רפורמה בשיעורי המס. אני חושב שהמגמות לא יכולות לפתור את הבעיה לגבי שנת המס 1985, ושנת 1985 היא השנה שתספוג את המס הגדול בגלל חטאי העבר. אנחנו חושבים שיש ליישם את המלצות הוועדה בשנת המס 1985.

היו"ר א. שפירא:

תודה למר ספיר, ועתה נשמע את מר עוזי שטיינברג.

ע. שטיינברג:

אפשר להרחיב את הדיבור, אבל הדבר הפרקטי הוא, שקבוצה שלמה של משלמי מס, בנוסף לכל מה שיצא לא רק מהוראת השעה, אלא גם מהחוק - ואחס זוכרים שאמרו שחוק מסובך, ואנחנו אמרנו שהחוק בסך הכל צריך להביא לתשלום עוד מס על בסיס רחב יותר - תצטרך לשלם מס שאיש לא חשב צריך לשלם. איש לא חשב ב-1 ביולי, כאשר הכנסת אישרה את החוק הזה, שחיה הקפאה דולרית. איש לא חשב שאם תהיה הקפאה דולרית, היא תהיה שנה. אילו זה היה כך, לא היינו עושים הצמדה למדד. ומי שנקלע למצב זה, ישלם מסיים על מה שאיש לא חשב.

אני רוצה להציע נוסף לנוסחה הכללית אלטרנטיבה יותר מצומצמת, שבשנת המס 1985, ואולי גם בשנת המס 1986, תינתן אפשרות למשלם מס שלקח הלוואה והוכיח להנחת דעתו של פקיד השומה שהיא נלקחה לרכישת ציוד, לפדד את הציוד הזה על בסיס דולרי. ואם הקפאת הדולר חעבור אח כל שנת 1986, גם בשנת 1986. אז לא צריך לעשות מהפכות גדולות. מנטרלים את העוולה בתחום הצר הזה.

היו"ר א. שפירא:

יושבים בעלי עסקים ושוברים ראשם מה כדאי לקחת, הלוואה דולרית או הלוואה שקלית. אחד אומר: אני אקח חצי-חצי, אחד אומר: לא, אני מאמין במדיניות הכלכלית, אני מאמין בתפילות היהודים, הדולר יסאר כך. אם הוא לוקח הלוואה דולרית, זה לא יעזור, כי אם המדד עלה מעל הדולר, אתה תבוא ותגיד: אם הוא לקח הלוואה דולרית, הוא הרוויח את זה שלבנק לא שילם, אבל לי חמיד ישלם. בעת שאדם לקח הלוואה דולרית הוא חלם שאתם תבואו עם הריבית הרעיונית?

מ. בר-און:

אבל הנכס שווה.

י. רבינוביץ:

פה נוצר הרוסם שכאילו הממשלה עשתה עוול למי שלקח הלוואה דולרית בזה שהקפיאה את הדולר. נניח שהדולר לא היה נעצר, אנשים היו חייבים לבנק 100% של הפרט. מציגים את הדבר כאילו נעשה עוול. למעשה המדינה נתנה מתנה למי שלקח הלוואה דולרית. על ההפרט הזה אנחנו רוצים מס.

אם נסווה שני אנשים, אחד לקח הלוואה דולרית ואחד לקח הלוואה מדדית, מצבו של מי שלקח הלוואה מדדית יותר גרוע ממצבו של מי שלקח הלוואה דולרית, גם אחרי שהוא משלם את המס.

ע. שטיינברג:

הוא כמובן יקבל פחת לשנת המס 1985 כמו לשנת המס 1986. אבל אין לי ספק שזה ניתן לאתור. מתן מידוד אינדקס למי שיש לו הלוואה דולרית

מטיבית, יצור חטלום מס שלא עומד בסום מבחן של הביון.

י. ארנון:

מה שאמר מר רבינוביץ נכון רק בחציו. מי שלח הלוואה דולרית, מדינת ישראל עשתה לו טובה כאשר הקפידה את שער הדולר, וכמובן שהוא לא ישלם הפרטי הצמדה לדולר, והוא יילם ריבית דולרית. אם הוא מצליח למכור יותר, הוא משלם יותר מס, ואתה שוהף לזה. הוא הרוויח, יצאה לו חועלת מכך, ששילם פחות הפרטי הצמדה ופחות ריבית. אבל הוא ישלם מס הכנסה. והכלל לגבי מס הכנסה הוא, שאתה משלם מס על הכנסה שמימשת. אבל בגלל בעיות האינפלציה, עטינו מס רעיוני.

לי יש יתרון על עוזי סטינברג ודב ספיר, הם מומחים, ואם הם ידברו אל חברי הכנסת, אני אחפלא אם חברי הכנסת יבינו. אני אינני מומחה, אני יכול לדבר אל חברי הכנסת.

היו שתי רדוקציות מאחורי ועדת סטינברג. רדוקציה אחת אמרה, ילא יגבו מס. עברה שנה וגבו מס כמו שלא גבו שנים, לא רק בגלל חוק סטינברג, אלא גם בגלל העובדה שהיתה הקפאה. אבל זה גרם לכך שמישהו צריך לשלם יותר מס. לכן במקרו זה נוצר שצריך לחקן. יכול להיות שצריך לשלם על בסיס ועדת סטינברג, אבל מאחורי ההמלצות של ועדת סטינברג היתה עוד רדוקציה אחת, והיא לא התממשה. ועדת סטינברג אמרה שיש להרחיב את בסיס המס, על-ידי הכללת המל"י, ויש להפחית את שיעורי המס. את ההמלצה על הרחבת בסיס המס יישמו, אבל את שיעורי המס לא הפחיתו. זה מה שקרה במציאות: הרחיבו את בסיס המס ולא הפחיתו שיעורי המס.

מ. בר-און:

לוועדה היתה כוונה שמהתעסיה ומהמגזר העסקי יגבו יותר מס.

י. ארנון:

הכוונה היתה שיפחיתו שיעורי המס גם לסכירים, לא רק למגזר היצרני והעסקי.

היו"ר א. ספיר:

עכשו אני רוצה לשאול: אנחנו רוצים שיבואו מסקיעים מחוץ-לארץ. בא חעטיין מחוץ-לארץ ומסקיע 10 מליון דולר והוא לקח הלוואה של עוד 15 מליון דולר כדי להקים מפעל. הוא חי במדינה שבה לא קיים הברל בין מדד המחירים ובין שער הדולר. הוא לוקח הלוואה דולרית והפריים-רייט הוא 7.5%. מה המדד בארצות? - 3%-5%. הוא עבד פה כל השנה, לא הרוויח ולא הפסיד, הגיע לנקודת האזון, ופתאום הוא רואה שמחייבים אותו במס משום ששער הדולר לא עלה.

י. ברון:

המצב הפוך. אתה אמרת שהוא השקיע הון עצמי?

היו"ר א. ספיר:

אמרתי שהוא השקיע 5 מליון דולר והלוואה 15 מליון דולר. בסוף הינה יקחו ממנו מס. יהודי כזה יגיד: אני אורז את המזוודות, זה גיהנום, זו לא מדינה, ולא חשוב מניין הוא בא, מארצות-הברית, מאירלנד או מאנגליה.

י. ברון:

אם הוא מנהל את המפעל לפי הדולר, החוק אינו חל עליו.

י. ארנון:

זה צריך להיות גם לגבי ישראלי.

י. רבינוביץ:

יגאל ארנון אמר שטיעורי המס גבוהים מדי, אבל אנחנו לא מביאים את הציוד לשווי, אנחנו מנסים לבודד את האינפלציה, ולהגיד שלא יהיה אחד שירוויח מהאינפלציה. אנחנו אומרים: נתעלם מהאינפלציה. אנו צריכים להגיע למצב, שהאינפלציה לא תהווה גורם.

מ. בר-און:

אבל אדם קנה ציוד ולא הרוויח.

י. רבינוביץ:

ואם היה תיסוף של הדולר? הוא לקח הלוואה של 1000 דולר וצריך להחזיר 800 דולר.

היו"ר א. שפירא:

הפתרון - חעזוב את הארץ לחמש שנים, חחזור יב דרכון אמריקאי, תנהל את העסק במטבע חוץ, והוראה זו לא תחול עליך.

י. רבינוביץ:

נניח שהאינפלציה אפס והיה תיסוף של הדולר, הוא קנה מכונה ב-1000 דולר בהלוואה שלקח מהבנק, הוא לא צריך להחזיר לבנק 200 דולר. על זה אנחנו רוצים מס.

י. שטראוס:

אם יורשה לי הקטן על-יד חברי ועדת שטינברג הגדולה, אנו מצטרפים לדעתו של מר עוזי שטינברג. לדעתנו, האופציה הזאת צריכה להנתן בכל שנה בנפרד. אני אומר זאת בסם לשכת רואי חשבון, כי הבחירה של כל שנה לחוד מחייסת לאוכלוסיות שונות. שנה שבה לקחת הלוואה ותהיה לך יותר הלוואה מנכסים, אוי לך. בשנה שהחזרת הלוואה, אין סיבה לקשור אותך לשלוש שנים לנושא הדולרי. הבעיה היא לגבי מי סמימן רכישת ציוד בהלוואה דולרית, כל עוד לא פרע אותה. ברגע שפרע את הלוואה, כל הבעיות אינן קיימות. לכן אין סיבה לקשור אותו בזנבו.

אם יורשה לי לומר, חילופי הדברים שהיו עד עכשו היו למעשה דו-שיח של חרטים, כי אנשים נהנו דוגמות בלי להוכיח ודברו לא על אותם הדברים.

אנו מצטרפים לעמדתו של מר עוזי שטינברג, אלא שלדעתנו יש לאפשר זאת מדי שנה בשנה.

א. אבידור:

אני ארד מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, אני אגע בסעיפי החוק. והסעיף הראשון הוא סעיף מקצועי. מסום מה העקרונות החשבונאיים מוגדרים כאלה שהיו ליום 31 בדצמבר 1984. מקצוע ראית החשבון מתקדם ולא נעצר ב-31 בדצמבר 1984, וגם לא עושים היום מאזנים לפי ה-31 בדצמבר. על כן אנו מבקשים לבטל מגבלה זו של ה-31 בדצמבר 1984, ולומר "עקרונות חשבונאיים".

ניהודה שניה קטורה לאגרות חוב. אנו עדים היום להנפקות של אגרות חוב על-ידי גופים פרטיים. הכוונה היום היא לאפשר יותר ויותר לגופים פרטיים להחליף את הממשלה בשוק ההון. לכן אנו מבקשים, שאגרת חוב המונפקת על-ידי גורם אחר, יחול לגבי אותו דין החל על אגרות חוב המונפקות על-ידי המדינה.

קיים שוני בין הטיפול באגרת החוב בעת שהנשום רכש אותה בחחילת

השנה, בין הטיפול בה כנכס קבוע, ובין הטיפול בה במכירה. מדוע? חן לו את אפשרות המכירה והקנייה. לסם מה להוסיף את העמלות של המכירה והקנייה,

הערה שלישית במישור השותפויות. נכון שהגדרת ההון העצמי במסגרת שותפות, הייתה שגויה. היום באים לתח נוסחה חדשה שתגדיר את ההון העצמי בשותפות, וזו הנוסחה החלה על חברת תושב חוץ המסקיעה בארץ. נוסחה זו גם היא מעותת. לפי נוסחה זו אם המסקיע השקיע בחודש פלוני, ההגנה תינתן לו רק בחודש הבא. בהוראה המוצעת על-ידינו יש שינוי קל על-מנת שההגנה תינתן לו בחודש שהשקיע.

ט. ברגרזון:

אני לא אכנס לכל ההערות שיש לנו. אנחנו מגישים תזכיר, והוא מפרט כל ההערות הטכניות של לשכת עורכי-הדין. אני אסתפק בכמה הערות כלליות. הערה כללית ראשונה, שעליה אנחנו חוזרים מדי פעם נוגעת לתחולה הרטרואקטיבית ששלטונות האוצר נוהגים לתת לחוקי מס הכנסה. ובמקרה זה התחולה הרטרואקטיבית של התיקונים הנוכחיים היא רטרואקטיבית על רטרואקטיבית, כי חוק שטיינברג עצמו נתקבל עם תחולה רטרואקטיבית באוגוסט שנה שעברה.

י. רבינוביץ:

אנו מוכנים לוותר מראש על כל התיקונים הרטרואקטיביים.

י. ברוך:

כולם לקולא.

ט. ברגרזון:

אנו היינו רוצים, לא מדובבך ולא מעוקצן, שהחוקים תהיה להם תחולה מרגע קבלתם.

נקודה שניה שהייתי מבקש לחשוב עליה - האם יש לקבל את החוק כמות שהוא או יש צורך לחשוב על איזו קונספציה חדשה לגבי חלק מהסעיפים, כמו הוראות תיאום מלאי ותיאום מקדמות מלקוחות וספקים, שאולי היו דרושות באינפלציה שהיתה בעבר, אבל היום כאשר שיעורי האינפלציה והמצב בשוק ההון הינם כפי שהינם, אין להן יותר מקום, או לחלופין יש להחנות הוראות אלו במצב האינפלציה ובמצב שוק ההון.

הערה נוספת, חלק מהסעיפים בהצעת החוק שלפנינו, אינם מביאים בחשבון השלכות של חוקים אחרים. למשל, יש הוראה שהוצאות של הנפקת מניות, לא יהיו חלק מההון העצמי של החברה. יש חוק עידוד התעסיה ובו סעיף, האומר שחברה כזאת יכולה לנכות את הוצאות ההנפקה ב-3 שנים. לא יתכן מצב, שבחוק אחד תהיה הנראה, שזה איננו חלק מההון העצמי ובחוק שני תהיה הנראה שיש לנכות את זה.

א. צחור:

אני רוצה להעיר על נקודה אחת בולטת שיש בה אבסורד. לפני שנתיים נתקבל תיקון האומר, שנשום שטילם מס ביתר, פטור ממס על הפרטי ההצמדה שהוא מקבל.

ד. תיכון:

זה לא בוצע?

א. צחור:

בא חוק המיסוי האינפלציוני והופך את הסכום הזה לנכס מוגן. כלומר, זה גורע. איפה האבסורד? יש לנו סעיף בפקודה מס הכנסה האומר, שהפרטי

הצמדה כנגד סכום ששולם ביחר, לא יותרו בניכוי. בא חוק המיסוי האינפלציוני ואומר שהפרטי הצמדה כנגד נכס מוגן, לא יותרו בניכוי. נוצר מצב מטולט: סכום זה אינו פטור ממס והפרטי ההצמדה אינם מותרים בניכוי. וכך נוצר מצב שעל עצם העובדה ששילמת מס ביחר, אתה מסלם מס כפול.

י. רבינוביץ:

זה מס ששולם ביחר מעבר למה שדרש מס הכנסה, ב-15% מעבר למה שמס הכנסה דרש.

א. צחור:

אנו, עורכי הדין, איננו בקיאים בכל רזי הרזין של החוק. וב-1986 אנו עומדים בבתי-המשפט עם חוק המיסוי בתנאי איפלציה 1982-1983-1984, ואני מוכרח להגיד את ההתרשמות שלי: השופטים לא מבינים במה מדובר. נציבות מס הכנסה, כאשר הדברים מגיעים לערעור, פציגיה אומרים: אנו מחקפלים מהערעור. כבר יש חוצאות לענין בבתי-המשפט.

ענין "העקרונות החשבונאיים" חייב להתבטל.

מ. בר-און:

מה יבוא במקום זה?

א. צחור:

טום דבר, חן לביח-המספט להחליט.

א. אברמוב:

אני מייצג פה אוכלוסיה של נסומים, שישלמו השנה מס בשיעור של למעלה מ-65%. אלה הם נסומים שחייבים לנהל הנהלת חשבונות כפולה, והם שייכים לפרק ב' בהוראת השעה. לגבי אוכלוסיה זו של נסומים, מסערכים להם את יתרת הרווח אחרי ששילמו מס, ומצמידים למדד והם חייבים לשלם מס נוסף.

י. רבינוביץ:

זה לא נכון.

א. אברמוב:

כיצד קורה הדבר? פה נוחנים לו הגנה על ההון העצמי שלו מצד אחד, אך מצד שני אומרים: נוריד מההון שהיה לך בתחילת השנה את המסיכות שמטכת במשך השנה. הרי יש לו גם רווחים. הוא הרוויח 20,000 שקל, ושילם 50% מס, יש לו 10,000 שקל, הוא חייב במס עליהם על-ידי שערור, ואם השקיע במלאי, עושים לו חיאות מלאי, ואם השקיע בניירות ערך, זה חייב במס. מצד שני נוחנים לו פיצוי לפי סעיף 8 - ניכוי של 5% על האינפלציה. אני חושב שתסכים אתי - - -

י. רבינוביץ:

אנו לוקחים את ההכנסה בערך הריאלי.

א. אברמוב:

חסכים אחי, שניכוי של 5% לא מספיק. איננו יכולים להגיד שמגיע 8% או 10%, אבל יש פה עיוות, כי אתה לוקח את יתרת הרווח אחרי חסלום מס, ואתה מסערך.

איך אנחנו, יעצי המס, נסביר לציבור, שאם הרוויח 20,000 וטילם עליהם מס, אם נותרו לו כמה אלפי שקלים, והטקיע אותם או מסך אותם, הם הייביה בשערוך?

בתזכיר שהגשנו לממונה על הכנסות המדינה אמרנו: אם אתה לוקח יתרת הרווח ואתה משערך, כיוון שטולמו מקדמות, תשערך גם את המקדמות. בתזכיר אנו מציעים כיצד יש לשערך את המקדמות.

היה סעיף 6 בחוק שנחן 30%, ואנחנו פנינו ליושב ראש ועדת הכספים ואמרנו שזה אינו מספיק; בא סעיף 8 להוראת טעה ונחן 5%, ובהצעת החוק שדנים בה עכשו לא מופיע זכר לתיקון בענין זה.

אני אומר, שיהיה לנו קשה להסביר לאדם שחייב לטלם מס כאילו היתה לו הכנסה נוספת, כאשר לא היתה לו.

היו"ר א. שפירא:

שמענו נציגי המטלחות, ועתה נשמע את נציב מס הכנסה, מר יאיר רבינוביץ

י. רבינוביץ:

לגבי מי שחל עליו פרק ב', הסיסה היא כולה - הבאת הרווח לערכים ריאלים של סוף השנה, ואין על כך מחלוקת. נקודה נכונה היא, שאנו צריכים להחאים את המקדמות למס הכנסה. זו בעייה. דנו עליה גם במסגרת החוק הקודם. זו בעייה שאי אפשר לפתור אותה מבחינת הביצוע.

מ. בר-און:

מדוע?

י. רבינוביץ:

אי אפשר לבצע אותה מבחינה טכנית, כי צריך להפריד בין ניסום שמצמידים ובין מי שלא, והניסום יכול להיות מי שחלוח עליו הוראות פרק ב' והניסום יכול להיות מי שחלוח עליו הוראות פרק ג'.

מ. בר-און:

אבל יש בזה ניסיון.

י. רבינוביץ:

במקום אי-שערוך נותנים ניכוי מסויים. לחלק מהמקרים זה מתאים ולחלק - פחות.

פ. גרופר:

אתה עושה ממוצע?

י. רבינוביץ:

כן. וזה מטבע הדברים הולך על דבר טרירותי. לגבי ה-30%, כאשר ניחנו ה-30%, גם החלומים למס הכנסה נחטבו גריעות.

ד. הלפרין:

הנוטא האחרון היה תשלום מס ביחר. זה חל רק על מקרים שאדם טילם מעל למה שהיה חייב. מי שעומד בסוף השנה ולא יודע מה המס טיחול עליו, נמצא במילכוד שאין ממנו מוצא. הוא יקח את האופטימוס, הוא ייענט פעמיים. אם יגיע לו החזר, הוא לא יטלם מס על הפרטי הצמדה, אבל הוא יקבל נכס מוגן, והריבית לא חוכר. מי שלא מספיק חכם, ילקה כפליים. על פי המצב החוקי היום, כל אדם שלא ערוך לדעת ביום האחרון של השנה מה המס, יטלם כפול.

י. ברוך:

איך זה היה לפני חוק המיסוי בתנאי אינפלציה?

ד. הלפרין:

היתה אותה בעייה.

י. ברוך:

ועכשו התגברו עליה.

ד. הלפרין:

לא התגברו.

נקודה שניה - היום יש פחת משוערך על נכסים קבועים. נתנו את הפחת רק על שני סוגים, ציוד ופטנטים העשיתיים. יש כמה סוגים שלא ניתן עליהם פחת משוערך. אני חושב שזו רק השמטה.

היו"ר א. ספירא:

אני מודה לחברי המטלחות.

ערבות מדינה למספנות ישראל בע"מ (4,842,551 מ"ג, 7 מליון דולר
(מכתבו של שר האוצר מיום כ"ז באייר החשמ"ו-5.6.86)

היו"ר א. ספירא:

אנחנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום:

ערבות מדינה למספנות ישראל בע"מ (4,842,551 מ"ג, 7 מליון דולר).

דברי הסבר יביא החשב הכללי מר שר.

א. שר:

ועדת הכספים אישרה תקציב המיועד לסיוע למספנות ישראל בסך 16 מליון שקל לכיסוי התחייבויות והוצאות של החברה.

ד. תיכון:

מתי?

א. שר:

לפני חדשיים. סיוע זה אמור לסייע לחברה לבצע עבודות ולעמוד בלוח זמנים תקיין. יחד עם זאת אינו פותר בעיות של החברה להציע בטחונות. החברה נכנסה למצב משפטי מסויים, וקשה לה לשחרר ציוד שניתן בקווי אשראי. אנו מבקשים לאפשר לחברה לשחרר ציוד בקווי אשראי זרים שניתן לחברה בסך 4,8 מליון מרקסים.

ד. תיכון:

אחה מבקש שהוועדה תאשר ערבות מדינה?

א. שר:

אני מבקש שהוועדה תאשר ערבות מדינה לאותם קווי אשראי. הציוד נמצא בנמלים. לחברה יש עבודה בגין הציוד ואם לא תקבל את הערבות, לא תוכל לשחרר את הציוד. ואז כספי המדינה שהושקעו, ירדו לסמיון.

שנית, החברה צריכה להתמודד במכרזים שונים וצריכה להמציא ערבויות,

כי חברה שנמצאת בכינוס נכסים, קשה לה לקבל מכרזים.

באותה מידה אנו מבקשים ערבות ביצוע.

מ. בר-און: באיזה סכום?

א. שר: חמישה מליון דולר.

אני רוצה לציין שערבויות אלו יסימות רק במידה והחברה זוכה במכרזים.

וכל המטרה היא, שהחברה תזכה במכרזים על-מנת שתוכל לבצע את העבודות.

היו"ר א. שפירא:

אם זו ערבות ביצוע, מדוע סעיף ב' וסעיף ג' מה ההבדל בין הערבות בסך 2 מליון דולר ובין הערבות בסך 5 מליון דולר?

א. ר:

במידה והחברה תזכה במכרזים, זו הערבות של 2 מליון דולר, ופוחחיה לה "לטרס אוף כרדיט", וה-5 מליון דולר הם ערבות-ביצוע להסתתפות בפרויקטים.

א. ויינשטיין:

מדובר על מכרזים גם בארץ?

א. ר:

כן.

א. ויינשטיין:

צריך לתת ערבות זו גם למחזרים.

היו"ר א. שפירא:

כאשר חברה בכינוס נכסים, צריך לתת לה - - -

ד. תיכון:

לגבי עבודות-ים, בבקשה - הכל. אבל לגבי עבודות יבשתיות, עבודות כחכת פשוטות? אתה רוצה להרוס את כל הענף.

היו"ר א. שפירא:

מה הם המכרזים בחוץ-לארץ?

ז. אלמוג:

יש מכרז בינלאומי בוונצואלה על 100 מליון דולר, ויש מכרז על מברוק בסקוטלנד.

היו"ר א. שפירא:

ואם תזכו במכרזים, תרוויחו כסף?

ז. אלמוג:

הרבה.

היו"ר א. שפירא:

מישהו בדק את זה?

ד. תיכון:

האם יש חכנית-הבראה לכונס הנכסים?

א. ר:

כאשר הוועדה אישרה את התקציב לסיוע, קבלה את מלוא התכנית.

ערבויות אלו נועדו לאפשר לחברה להסתתף במכרזים ובעבודות. כאן יש שתי אפשרויות: אפשרות אחת, שהחברה תיקח 16 מליון דולר, תלך לבני והבנק יקפיא את הכספים שנועדו לציוד ולכל המרכיבים המפורטים, ויגיד: אני אתן, אבל אקפיא כל היתר. על-מנת שזה לא יקרה - וזו האפשרות השניה - אנו מבקשים לאשר ערבות מדינה בגין הבטחונות שעליה להמציא.

א. ויינשטיין:

היו"ר א. שפירא:

אני הודעתי שהיום נאריך את הישיבה.

פ. גרופר:

אדוני היושב ראש, יש כאן בעייה עקרונית. אם אנחנו נותנים לחברה ערבות מדינה לגבי עבודות מחו"ל, זה בסדר. אבל אם מדובר בעבודות בארץ, אנו יוצרים מצב תחרותי לא הוגן, שלחברה מסויימת ניתנת ערבות מדינה, ולחברות ולגופים אחרים - לא. מצב כזה היה בחברת מקורות בינוי ופיתוח; חברה זו כאשר לא היו לה עבודות בנושא המים, הפכה להיות קבלן-בנייה, ועד שלא שמו לב, היא קבלה הרבה מאד עבודות בצפון הארץ, והיא קבלה הרבה מאד עבודות, למה? כי היא הציעה מחירים מחתת למחיר-השוק, כי לא היה לזו; מה לעשות. אבל כל חודש המדינה היתה צריכה לכסות הפסדים שנגרמו לה בסכום של מליון וחצי דולר.

אם במקרה שלפנינו מבקשים ערבות לעבודות בחו"ל, לעבודות-ים של מספנות, זה נראה לי. אבל אם מבקשים ערבות לתחרות בתוך הארץ, לזה לא אתן ידי, כי זה לא הוגן ואסור לעשות זאת. אם רוצים לתת ערבות לעבודות ים ואניות, בבקשה, כי בזה אין תחרות. אבל אם רוצים לתת ערבות לעבודות מתכת, למבני מתכת, זה דבר שאסור לנו לתת יד לו.

ד. תיכון:

אנו דנים בנושא מספנות ישראל, שהוא נושא כבד וכאוב. אין ספק שכולנו רוצים במספנות חזקות. אבל יש לי טענה אל האוצר, כי מה שמאפיין את הבקשות של האוצר בנושא מספנות ישראל הוא, שכל חודש מגישים בקשה, פעם לתשלום מסכורת, פעם בגין שביתה ופעם - - -

מ. בר-און:

זה היה לגבי "אתא".

ד. תיכון:

גם לגבי מספנות-ישראל.

היו"ר א. שפירא:

כאשר באו עם הבקשה של סיוע תקציבי של 16 מליון שקלים, הביאו חכנית.

ד. תיכון:

אבל לא הביאו ענין קבלת העבודות, כאשר מגישים תכנית-הבראה, היא צריכה להיות תכנית מקפת, ולא לעסוק רק במקטע אחד בכל פעם. ועכשו יש לנו ברירה? אישרנו 16 מליון שקל, לא נאשר עכשו 8 מליון? אילו אמרו שה-16 מליון שקל הם סכום אחד, ואחריו יבוא סכום של 8 מליון במסגרת ערבות מדינה, יכול להיות שהיינו נוהגים אחרת, ויכול להיות שלא, אבל את המצב צריך להציג במלואו.

גם אם ייאמר לי שאני בעל-ענין, אני חייב לומר: מספנות ישראל הוקמו כדי לעסוק בייצור ותיקון של כלי-שיט וכל הקסור בעבודות ימיות. בזמנו כאשר מספנות ישראל קבלו עבודות מתכת גרידא, היות והסיטה היתה שיטת הכוסס-פלוס, הן קבלו את העבודות במחירי הפסד.

בנספח "תחזית עבודות למספנות ישראל" הנלווה לבקשת הערבות יש 16 סעיפים. 14 סעיפים מתוכם עניינם עבודות ימיות, כמו תיקונים לצי הסטי. ושני סעיפים - סעיפים 8 ו-9 עניינם - עבודות יבשתיות, ואין פירוש של העבודות היבשתיות. ואני רוצה לדעת, האם נאשר היום למספנות ישראל ערבות שתאפשר להן להתחרות עם כל יזם וכל יצרן אחר?

אם אתה מציג את הנספח ללא הסעיפים 8 ו-9, אני מקבל זאת. אם הנספח יכלול גם סעיפים 8 ו-9, אינני מסכים.

י. כהן:

אינני רוצה לחזור על הדברים שנאמרו בדיון כאשר אישרנו תקציב סיוע למספנות ישראל. באותו דיון דנו על דרכי השיקום של מספנות ישראל. אמרנו שאנו רוצים שמספנות ישראל ינוהלו כך שיוכלו להתמודד במכרזים בחו"ל ולהבל עבודות. עצם העובדה שהן יכולות עכשו להתמודד במכרזים בינלאומיים יש בה סימן שעברו התייעלות פנימית.

ואולם מכיוון שמספנות ישראל נמצאות בכינוס נכסים, הן אינן יכולות להמציא בטחונות וערבויות. אני מקווה שמספנות ישראל יזכו במכרזים שמענו עליהם, יקבלו עבודות וירוויחו. לכן אם דרושה לשם כך ערבות מדינה, צריך לאשר ערבות מדינה.

לגבי עבודות בארץ, ברגע שהמספנות נמצאות בכינוס נכסים, שום בנק לא מקבל ערבות. ואני אינני יכול לפסול את מספנות ישראל מלקבל עבודות בארץ על הסף. אנחנו יודעים שחברת החשמל מסרה עבודות לגורמים שלא מעוניינים בהם.

רבותי, ערבות המדינה, עם כל הכבוד, זה איננו כסף.

י. ארידור:

אם ערבות מדינה זה איננו כסף, אולי נחלק את זה חפשי?

י. כהן:

מספנות ישראל אינן יכולות לתת ערבות אחרת. אם תוכיחו שהיא מתחרה בארץ על בסיס מחירי-הפסד, אני מוכן לקבל דעתכם. אבל הם סוענים, שלא.

פ. גרופר:

אתה קבלן קטן ואין לך כסף להשתתף במכרז, שהמדינה תיתן גם לך; שתיחז גם לקבלנים שאבדו עצמם לדעת. אתה מחכה שיחאבדו במדינת ישראל?

י. כהן:

למה אתה נגד?

פ. גרופר:

אני אינני נגד מתן הערבות לעבודות מחו"ל.

י. ארידור:

חבר-הכנסת יגאל כהן, אתה אינך תומך בעמדת האוצר, כי האוצר קיבל את דעתנו.

י. כהן:

אם מספנות ישראל יכולות להתחרות ולהרוויח, צריך לתת להן אפשרות לעשות זאת.

מ. בר-און:

הנספח שקבלנו על תחזית עבודות, מבשר טובות. נקווה רק שהוא יוכל להתגשם. מצד שני אני מכבד את החשש שמא אנחנו הולכים לאשר ערבות לעבודות יבשתיות בארץ מתוך חחרות בתנאים לא טובים. כיוון שאין פירוס של העבודות אני מציע שנאשר סעיף 9 כפוף לפירוס העבודות שיומצא.

ט. עמר:

אנו דרשנו תכלית הכראה וקבלנו אותה. אבל מרגע שקבלנו אותה מנסים לעכב ולטרפד אותה. העבודות שבסעיף 9, זה 10% מהיקף של שעות הייצור. אם לא יעמדו בזה, חבוא אליהם בסענות.

א. טר:

ברשותכם, אינני חושב שיש פה פתרון לבעיית מספנות ישראל. מספנות ישראל זו בעייה קשה וסבוכה, ובשלב זה אין פתרון. הפתרון יהיה רק כאשר היא תזכה במכרז כלשהו מהמכרזים בחו"ל. ואני שמח לוטר, שיש ניהול חדש

במספנות ישראל. נכנס אדם חדש, מר זאב אלמוג, והכניס שם דינמיקה מסויימת. אבל אני מבקש שיירשם בפרוטוקול, על-מנת שלא ייאמר עוד שבועים, "למה אתם באים": אנחנו נבוא עוד פעם. יכול להיות שנבוא עוד שבועים. יש פתרון לכאן ולכאן. יכול להיות שהפתרון של סגירת המספנות הוא פתרון נכון. אבל החלטת הממשלה הייתה שונה.

ד. תיכון:

מה הייתה החלטת הממשלה?

א. שר:

להמשיך ולנסות להפעיל אח מספנות ישראל.

ד. תיכון:

ללא הגבלת סכום?

א. שר:

הממשלה עוקבת אחרי הנעשה. בינתיים הסכום שהוצא הוא 16 מליון

שקל.

ככלל, הממשלה אינה מחליטה על דברים שצריכים לבוא לוועדת הכספים. יתכן שנבוא לוועדת הכספים עוד מספר פעמים בנושא מספנות ישראל.

יחד עם זאת אני מקבל את ההערה הנכונה של החברים, שלגבי העבודות המתועשות לסעיפים 4 ו-9, שאינן קשורות בחו"ל, נבקש ממספנות ישראל פירוט מיוחד, ופירוט זה יוצא מהנספח הנלווה לבקשה. ולגבי סעיפים 8-9, עבודות יבשתיות בארץ - לא תהיה ערבות המדינה.

היו"ר א. ספירא:

אלא אם כן נאסר. הם יכולים להסתחף במכרזים על עבודות בארץ, בלי ערבות מדינה. זה לא אסור להם להסתחף במכרזים בארץ, אבל ברגע שהם רוצים ערבות מדינה, הם צריכים אישור שלנו. הערבות שאנו מאשרים, אנו מאשרים רק לגבי עבודות בחוץ-לארץ.

אני מביא להצבעה ערבות מדינה למספנות ישראל בע"מ, למעט סעיפים 8 ו-9 בנספח הנלווה לבקשת שר האוצר.

ה צ ב ע ה

ערבות המדינה למספנות ישראל - למעט עבודות יבשתיות בארץ, על-פי סעיפים 8-9 לנספח - א ו ש ר ה

ערבות מדינה לאקסי"ם בנק להבטחת אשראי לבנק החקלאות על-ידי
(מכתבו של שר האוצר מיום י"ט באייר החסמ"ו-28.5.86)

היו"ר א. ספירא:

אנו עוברים לנושא הבא: ערבות המדינה לאקסי"ם-בנק להבטחת אשראי לבנק החקלאות.
דברי הסבר יביא מר שר.

א. שר:

ביום 17 באפריל 1985 אישרה ועדת הכספים ערבות מדינה על סך 10 מליון דולר לאשראי שיחן הבנק האמריקאי אקסי"ם-בנק לבנק החקלאות לישראל בע"מ. אני מודיע לוועדה שאנחנו העברנו את זה דרך בנק נוסף, הבנק האמריקאי, אמ. איצ"י. סי. וזה בערבות אכזי"ם-בנק.

אנו מבקשים שהוועדה תרשום לפניה, כי ערבות המדינה שאושרה על-ידי ועדת הכספים תינתן אפוא לערבות של אכז"ס-בנק אשר ערב למלווה זימ"ד ה-א.מ.איצ.טי. לרשות בנק החקלאות.

היו"ר א. שפירא:

אנו מאשרים ההודעה שנמסרה.

צו מס הכנסה (פטור ממס על ריבית) - הלוואה לבנק החקלאות בע"מ על-ידי א.מ.איצ.טי. בערבות אכז"ס-בנק

היו"ר א. שפירא:

אנו עוברים לנושא הבא:

צו מס הכנסה (פטור ממס על ריבית) - הלוואה לבנק החקלאות בע"מ על-ידי א.מ.איצ.טי. בערבות אכז"ס-בנק.

א. שר:

אנו מבקשים אישור ועדת הכספים לפטור ממס את הריבית שישלם בנק החקלאות על המילווה.

היו"ר א. שפירא:

אני מעמיד להצבעה או זה.

ה צ ב ע ה

צו מס הכנסה (פטור ממס על ריבית) הלוואה לבנק החקלאות בע"מ על-ידי א.מ.איצ.טי. בערבות אכז"ס-בנק - א ו ש ר

סינויים בתקציב לשנת 1986 (פנייה מס' 35 של הממונה על אגף התקציבים)

היו"ר א. שפירא:

אנו עוברים לנושא האחרון בסדר-היום של ישיבה זו: סינויים בתקציב לשנת 1986 - פנייה מס' 35 של הממונה על אגף התקציבים.

א. קרסנר:

האוצר מבקש לאשר 17 מליון דולר בשקלים כסיוע לענף הכותנה. הסיוע ינתן במענק למגדלים בגין עונת 1985/6.

ד. תיכון:

האם הוועדה יודעת במה מדובר?

א. קרסנר:

כן. היו מסקנות על שולחן הכנסת.

ד. תיכון:

אני שואל, האם היה דיון בנושא?

היו"ר א. שפירא:

התקיים דיון במליאת הוועדה וכולם אישרו המלצות הוועדה. לכן אני מביא להצבעה פנייה מס' 35.

ה צ ב ה

שינוייה בתקציב לשנת 1986 - פנייה מס' 35 סל
הממונה על התקציבים - א ו ש ר ה

היו"ר א. שפירא:

רבותי, ביום ד' נדון ונצביע על: ערבות מדינה לאלסינס, ערבות
מדינה לפרוטארום ופניית הממונה על התקציבים בחנין סולל-בונה, ואני
מודיע שנסב עד שנסיים את הדיון וההצבעה.

י. ארידור:

הסכימו לשבח עד שעה 13.00.

היו"ר א. שפירא:

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.15